

Erstagårdskliniken läggs ned

Fredagen den 13 mars fick personalen på Erstagårdskliniken utanför Stockholm ett chockbesked. Kliniken, som bedrivit specialiserad neurologisk rehabilitering i 30 år, kommer att läggas ned vid årsskiftet. Beslutet innebär att 100 anställda, varav ett tiotal sjukgymnaster, blir av med jobbet.

ERSTAGÅRDSKLINIKEN ligger naturskönt på en höjd med utsikt över Järlasjön i Nacka strax utanför Stockholm. När Fysioterapi besöker den nedläggningshotade neurologiska kliniken skiner vårsolen på husfasaden och in genom de stora fönstren i träningslokalen. Men dörren in till sjukgymnastiken är stängd, och på handtaget hänger en handmålad skylt. "Möte pågår".

I väntrummet utanför börjar en liten kö av patienter bildas. De flesta är här efter att ha insjuknat i stroke, men även patienter med MS, Parkinson och sviter efter hjärntumörer rehabiliteras här. Någon går med kryckkäpp, men de allra flesta har tagit sig ned från avdelningarna med rullstol. Alla väntar på att få sätta igång med dagens första träningspass.

När personalmötet är slut öppnas dörren och kliniken sjukgymnaster strömmar ut. Stämningen präglas av ett sorgset lugn. Man tar sig an dagens arbete, med fokus inställt på patienternas behov, trots sin egen oro för framtiden.

Det har gått tio dagar sedan de 100 anställda på Erstagårdskliniken fick beskedet att deras klinik läggs ned vid årsskiftet.

– Det är klart att det är tufft att arbeta under de här omständigheterna och att motivationen sviktar just nu, säger Kenth Malmström.

Han är sjukgymnast och en av cheferna för kliniken paramedicinare. I den personalgruppen ingår tio sjukgymnaster, tio arbetsterapeuter, fyra kuratorer, två logopedier samt två psykologer. Alla

FOTO: LOIS STEEN VIVANCO

Förstämning. På Erstagårdskliniken känner personalen sorg och maktlöshet inför hotet om nedläggning. Sjukgymnasten Kenth Malmström har jobbat på kliniken i 22 år och hans kollega Jeanette Plantin i åtta år. "Det är likadant med många anställda här, vi har jobbat kvar så länge för att vi trivs och är stolta över den rehabilitering vi erbjuder", säger hon.

riskerar att bli av med jobbet. Arbetsgivaren har påbörjat förhandlingar med fackförbunden. Möjligheterna till omplacering inom andra verksamheter är små, men ska prövas innan uppsägningarna blir definitiva.

SKÅLET TILL NEDLÄGGNINGEN är att man på Ersta Diakoni bestämt sig för att inte delta i Stockholms läns landstings upphandling inför de kommande fyra åren.

– Om vi skulle delta innebär det enligt vår verksamhetsledning att kliniken skulle gå back mellan fem–tio miljoner per år, berättar Kenth Malmström.

Han och cheffkollegan Elisabeth Ginsburg var delaktiga i att ta fram underlaget för ett anbud.

– Vi satt med personalens arbetsschema och räknade och räknade intensivt under två veckors tid för att få ihop lands-

tingets krav med ersättningsnivåerna.

Erstas verksamhetsledning gjorde också sina beräkningar och valde sedan att inte lämna något anbud.

– Det går inte ihop ekonomiskt. Vi vet vad de här patienterna behöver och är inte beredda att tumma på kvaliteten. Idag har vi en genomsnittlig behandlingstid på 28 dygn och den skulle vi inte kunna behålla, eftersom behandlingsperioderna för de olika patientgrupperna är fasta, och ingen ersättning utgår om man överskrider dessa, säger Anders Sätterberg, sjukhuschef på Ersta.

Enligt Kenth Malmström tycker många anställda att beslutet är "rakryggat" och Jeanette Plantin håller med.

– Vi har redan strama ekonomiska tyglar och ändå erbjuder vi en rehabilitering som vi är stolta över. Om vi hade accepterat villkoren i upphandlingen skul-

le vi inte kunna behålla den höga kvaliteten vi värnar om, utifrån de förutsättningar som gäller för vår verksamhet.

HALMSTRÄET man håller i nu, är att upphandlingen kanske inte går i lås, exempelvis för att för få andra vårdgivare lägger anbud eller att inte tillräckligt många uppfyller samtliga villkor i anbudet.

– Nedläggningshotet kommer inte att kännas definitivt förrän upphandlingen är i hamn, säger Jeanette Plantin.

Varken hon eller Kenth Malmström känner till vilka andra vårdgivare som har lagt anbud. Och den ansvarige politikern Lars Joakim Lundquist (m), biträdande sjukvårdslandstingsråd, har gjort klart att han varken kan eller vill kommentera en pågående upphandling.

Från Ersta Diakoni föreslog man redan i höstas landstinget en specialösning som innebär att neurorehabilitering skulle kunna bli en del av vårdalet, det vill säga att patienterna själva ska få avgöra var de vill behandlas. Men enligt landstingsledningen är detta inte aktuellt.

IDAG PEKAR ALLT på att verksamheten på Erstagårdskliniken upphör vid årsskiftet. Det betyder också att de långsiktiga utvecklingsprojekten som rehabiliteringsteamet brinner för läggs i malpåse.

– Vi skulle precis inleda en förstudie för att utveckla stödet för barn till personer med stroke. Den kommer inte att påbörjas nu, berättar Jeanette Plantin.

Andra exempel på kvalitetshöjande projekt som stoppas är ett nytt behandlingsprogram för patienter med neglekt, som skulle införas på vårdavdelningarna, ett försök att ha med hundar i rehabiliteringen samt att paramedicinarnas nya journalsystem med sökord anpassade till ICF, inte kommer att spridas till andra professioner, berättar Kenth Malmström.

BÅDA TYCKER att verksamhetsledningen har skött informationen till de anställda på ett korrekt sätt.

– Anbudstiden gick ut vid midnatt torsdagen den 12 mars och på fredagsmorgonen gavs informationen först till

FAKTA

FOTO: LOIS STEEN VIVANCO

Bakgrund till nedläggningsbeslutet

Ersta Diakoni är en ideell förening grundad 1891 med säte i Stockholm. Föreningen sysslar med offentligt finansierad sjukvård, forskning, social verksamhet och utbildning. Av 800 anställda arbetar ett hundratal med specialiserad neurologisk rehabilitering på Erstagårdskliniken.

Stockholms läns landsting betalade förra året ut 65 miljoner kronor till Ersta Diakoni avsett för neurologisk rehabilitering av cirka 650 patienter. I den aktuella upphandlingen för de fyra närmaste åren ska istället en fast

volym på 1000 vårdtillfällen delas på tre olika leverantörer. Den fasta ersättningen blir då 29 miljoner per år för 330 vårdtillfällen. Andra villkor i upphandlingen är fasta behandlingsperioder samt krav på att multiprofessionella team ska finnas tillgängliga i stort sett varje dag. Under dessa premisser skulle kliniken gå back med flera miljoner varje år, varför Ersta Diakoni valt att inte lägga något anbud. Beslutet innebär att Erstagårdskliniken måste läggas ned vid årsskiftet. *Källa: Ersta Diakoni*

alla fackförbund och omedelbart efter denna information fick alla anställda beskedet, berättar Kenth Malmström.

Enligt god sed ska man inte lämna ett varselbesked på en fredag, då personalen riskerar att må dåligt under hela helgen. Men risken fanns att beslutet skulle läcka ut ändå och att de anställda skulle få höra något via rykten eller media, och det ville man undvika.

Arbetsgivaren löste det genom att ändå ge beskedet och sedan erbjuda en dygnet-runt-jour dit de anställda kunde vända sig under lördagen och söndagen. Nu kan man också via kliniken intranät ställa frågor om nedläggningen och varje onsdag tills vidare ska både sjukhuschefen och personalchefen träffa hela personalgruppen och ge uppdaterad information om läget.

– Visst känner vi både en oro för fram-

tiden och en väldig maktlöshet eftersom vi inte kan göra något åt det som sker. Men vi måste ändå tro att det finns möjligheter för de anställda att hitta nya jobb inom specialiteten, det är ju en merit att ha jobbat här, säger Kenth Malmström.

PERSONALENS FRUSTRATION riktas framför allt mot upphandlingssystemets konstruktion, som slår sönder kontinuiteten i vården.

– Jag hoppas att kliniken öde leder till att man på allvar börjar diskutera själva upphandlingssystemet! Det är ett enormt resursslöseri att först bygga upp en fungerande verksamhet, sedan låta den gå i graven och därefter försöka bygga upp samma sak på något annat ställe, avslutar Jeanette Plantin.

LOIS STEEN VIVANCO